

«Το βιβλίο αυτό είναι ένας οδηγός για κάθε
νέα και κάθε νέο που πιστεύει σε έναν
καλύτερο κόσμο για όλους και όλες μας».
MALALA YOUSAFZAI

ΜΑΘΕ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΟΥ

ΚΑΙ
ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΕ ΤΑ
ΕΝΑΣ ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ,
ΤΙΣ ΝΕΕΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ

Διεθνής Αμνηστία
Angelina Jolie
Geraldine Van Bueren

**ΜΑΘΕ ΤΑ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ
ΣΟΥ
ΚΑΙ
ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΕ ΤΑ**

«Μπορούμε να διεκδικήσουμε τα δικαιώματά μας μόλις τα κατανοήσουμε. Αυτό το βιβλίο είναι ένας οδηγός για κάθε παιδί και κάθε νέα ή νέο που πιστεύει στην ελευθερία, στην ισότητα και σε έναν καλύτερο κόσμο για όλες και για όλους».

Malala Yousafzai

«Τα παιδιά είναι το μέλλον. Αυτό είναι το ιδανικό βιβλίο για τις νέες και τους νέους που νοιάζονται για τον κόσμο και θέλουν να κάνουν τη διαφορά».

Greta Thunberg

ΜΑΘΕ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΟΥ ΚΑΙ ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΕ ΤΑ

Γραμμένο από τη Nicky Parker
της Διεθνούς Αμνηστίας σε συνεργασία
με τις Angelina Jolie και Geraldine Van Bueren QC

Μετάφραση: Ανδρέας Γναφάκης

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

Εκδόσεις Πατάκη – Βιβλία Γνώσεων
Διεθνής Αμνηστία, Angelina Jolie και Geraldine Van Bueren,
Μάθε τα δικαιώματά σου και διεκδίκησέ τα
Amnesty International, Angelina Jolie and Geraldine Van Bueren,
Know Your Rights and Claim Them
Μετάφραση: Ανδρέας Γναφάκης
Υπεύθυνη έκδοσης: Φαίη Κολοκυθά
Διορθώσεις: Ευαγγελία Δάλκου
Σελιδοποίηση: Γιώργος Χατζησπύρος
Copyright© για το κείμενο και τις εικόνες, Διεθνής Αμνηστία, 2021
Copyright© για τον πρόλογο, Angelina Jolie, 2021
Copyright© για τον σχεδιασμό, Andersen Press, 2021
Copyright© για την ελληνική γλώσσα,
Σ. Πατάκης Α.Ε.Ε.Δ.Ε.(Εκδόσεις Πατάκη), 2022
Πρώτη έκδοση στην αγγλική γλώσσα από τις εκδόσεις Andersen
Press Limited, Λονδίνο, 2021
Πρώτη έκδοση στην ελληνική γλώσσα από τις Εκδόσεις Πατάκη,
Αθήνα, Απρίλιος 2022
Κ.Ε.Τ. Δ557 Κ.Ε.Π. 166/22 ISBN 978-960-16-9605-8

Αυτό το βιβλίο περιέχει σύνθετες ιδέες και μπορεί να εμπεριέχει και κάποιες συναισθηματικές προκλήσεις. Ίσως είναι προτιμότερο να το διαβάσεις σταδιακά, να το αφήνεις λίγο στην άκρη και να το σκέφτεσαι ή να το συζητάς προτού το ξαναπιάσεις. Ίσως γίνει οδηγός σου σε ώρα ανάγκης. Αν σε παρακινεί να αναλάβεις δράση, σιγουρέψου πρώτα αν μπορείς να το κάνεις με ασφάλεια. Οι λέξεις με έντονη γραφή σε αυτό το βιβλίο εξηγούνται στο κεφάλαιο «Χρήσιμοι όροι», σελ. 259.

1	Πρόλογος της Angelina Jolie
---	-----------------------------

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: ΜΑΘΕ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΟΥ

6	Τα δικαιώματά σου
9	Ποια/ποιος θεωρείται παιδί;
11	Μια σύντομη ιστορία των δικαιωμάτων του παιδιού
20	Η Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού
25	Γενικές αρχές
28	Αυτά είναι τα δικαιώματά σου
30	Προαιρετικά Πρωτόκολλα

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΚΑΤΑΝΟΗΣΕ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΟΥ

35	Ζωή, αξιοπρέπεια και υγεία
49	Ισότητα και μη διάκριση
67	Συμμετοχή
72	Ταυτότητα
78	Ασφαλής χώρος
84	Προστασία από σωματική βλάβη
93	Σωματική ακεραιότητα
107	Προστασία από την ένοπλη βία
120	Ποινικό δίκαιο και ελευθερία
130	Ιδιωτικότητα
137	Δικαιώματα μειονοτήτων και αυτοχθόνων
147	Εκπαίδευση
157	Παιχνίδι
163	Ελευθερία σκέψης
170	Ελευθερία έκφρασης και ειρηνική διαμαρτυρία

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ: ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΕ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΟΥ

- 180 Πρώτα βήματα
- 181 Σιγουρέψου για τη σωματική σου ασφάλεια
- 182 Βήματα που πρέπει να ακολουθήσεις αν πέσεις θύμα σωματικής ή σεξουαλικής κακοποίησης
- 186 Κατανόσε την προσωπική σου κατάσταση
- 189 Κάνε την αλλαγή στο μέρος όπου μένεις
- 193 Ανάπτυξε χρήσιμες δεξιότητες
- 198 Γίνε ακτιβίστρια/ακτιβιστής
- 201 Το εγχειρίδιο της ακτιβίστριας και του ακτιβιστή για τη διεκδίκηση των δικαιωμάτων σου
- 237 Κατανόηση της ψηφιακής ασφάλειας
- 242 Διαμόρφωσε το νομικό πλαίσιο
- 252 Φρόντισε την ψυχική σου υγεία

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ: ΠΗΓΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

- 259 Χρήσιμοι όροι
- 271 Χρήσιμοι οργανισμοί
- 275 Πηγές
- 278 Ευχαριστίες: Πώς γράφτηκε αυτό το βιβλίο

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ANGELINA JOLIE

Να μια αλήθεια που μπορεί να μην τη γνωρίζεις:

Ως νέα/νέος έχεις τα ίδια δικαιώματα
με αυτά ενός ενήλικου ατόμου

Όχι όταν ενηλικιωθείς, ούτε όταν φύγεις από το σπίτι ή βρεις την πρώτη σου δουλειά, αλλά *τώρα*.

Όποια/όποιος και αν είσαι, όπου και αν μένεις, ανεξαρτητως φυλής, εθνικότητας, φύλου, είτε είσαι φτωχή/φτώχος είτε πλούσια/πλούσιος, η ζωή σου έχει την ίδια αξία με οποιοδήποτε άλλου ενήλικου ή άλλου νεαρού ατόμου στον πλανήτη.

Κανένα άτομο δεν έχει το δικαίωμα να σε βλάψει, να σε φιμώσει, να σου πει πώς να σκέφτεσαι και τι να πιστεύεις, να σου φερθεί σαν να μην έχεις αξία ή να σε εμποδίσει να είσαι ισότιμο μέλος της κοινωνίας. Κανένας δεν έχει το δικαίωμα να σου στερήσει τη γνώση των δικαιωμάτων σου.

Όλα αυτά δεν είναι απλώς η άποψή μου. Εμπειριέχονται σε μια νομικά δεσμευτική παγκόσμια συμφωνία -τη Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού- την οποία έχουν υπογράψει 196 χώρες. Και αυτό σημαίνει ότι τα δικαιώματά σου έχουν ισχύ νόμου.

Αν οι κυβερνήσεις τηρούσαν τον λόγο τους, αν όλοι οι ενήλικες σέβονταν τα δικαιώματα των παιδιών, τότε αυτό το βιβλίο δε θα είχε λόγο ύπαρξης.

Υπάρχει, ωστόσο, τεράστιο χάσμα μεταξύ των δικαιωμάτων σου ως παιδιού στη θεωρία και του τι συμβαίνει στην πράξη.

Πράγματι, κάποιοι ενήλικες δε θα ήθελαν καθόλου να διαβάσεις αυτό το βιβλίο. Θα έβρισκαν μάλιστα και ένα σωρό δικαιολογίες για να εξηγήσουν για ποιον λόγο τα δικαιώματα του παιδιού δεν ισχύουν στη δική σου περίπτωση ή σε αυτή της χώρας σου. Αυτό το βιβλίο θα σε εφοδιάσει με τις απαραίτητες γνώσεις για να μάθεις να υπερασπίζεσαι όχι μόνο τα δικά σου δικαιώματα, αλλά και των άλλων.

Αυτό το βιβλίο εξηγεί πώς στοιχειοθετήθηκαν και εφαρμόστηκαν τα συγκεκριμένα δικαιώματα, με γνώμονα την ασφάλεια και την προσωπική σου ανάπτυξη.

Περιγράφει την εφαρμογή των δικαιωμάτων σου στην πράξη και τις περιπτώσεις στις οποίες αυτά παραβιάζονται.

Περιλαμβάνει κεφάλαια που εστιάζουν στο πώς να αναπτύξεις τις δυνατότητες που έχεις ως ακτιβίστρια ή ακτιβιστής, στην άσκηση του δικαιώματός σου στην

ασφαλή και ειρηνική διαμαρτυρία και στην ενημέρωση σχετικά με την ψηφιακή σου ασφάλεια.

Περιλαμβάνει επίσης περιπτώσεις νέων που διεκδίκησαν με επιτυχία τα δικαιώματά τους, αλλάζοντας τον τρόπο με τον οποίο οι κυβερνήσεις αντιμετώπιζαν τα παιδιά. Οι ιστορίες αυτές δείχνουν πως κάθε δράση, όσο μικρή και αν είναι, μπορεί να κάνει τη διαφορά. Όταν οι νέες και οι νέοι συνασπίζονται, δημιουργείται μια ηθική δύναμη και μια φυσική παρουσία που κανείς και καμιά δεν μπορεί να τις αγνοήσει.

Ελπίζω λοιπόν το βιβλίο αυτό να σε βοηθήσει να κατανοήσεις τι στέκεται εμπόδιο ανάμεσα σε σένα και τα δικαιώματά σου και με ποιον τρόπο μπορείς να δράσεις. Ελπίζω να αποτελέσει πηγή έμπνευσης για σένα, ώστε να μάθεις τα δικαιώματά σου και να τα διεκδικήσεις.

Angelina Jolie, Οκτώβρης 2020

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΜΑΘΕ ΤΑ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ
ΣΟΥ

**«Είναι προτιμότερο
να ανάψεις ένα κερι
από το να καταριέσαι
το σκοτάδι»**

*Κινέζικη παροιμία
και μότο της Διεθνούς Αμνηστίας*

ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΟΥ

Εάν είσαι νέα/νέος ή παιδί, έχεις τα δικά σου ιδιαίτερα δικαιώματα. Τα δικαιώματα του παιδιού είναι ανθρώπινα δικαιώματα που αφορούν ειδικά τα παιδιά καθώς και τις νέες και τους νέους. Τα έχεις από τη στιγμή που γεννήθηκες και θα τα έχεις μέχρι την **ενηλικίωσή** σου, κάτι που στις περισσότερες χώρες αντιστοιχεί στα δεκαοχτώ έτη.

Είναι πολύτιμες ελευθερίες και προστατευτικά μέτρα, το δικό σου νομοθετικό πλαίσιο. Υπάρχουν για την προστασία και την ευημερία σου, για να μπορεί να ακούγεται η φωνή σου. Είναι μέρος ενός συνόλου διεθνών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τα οποία διαθέτεις και εσύ ως άνθρωπος.

Τα δικαιώματα του παιδιού είναι θετικά. Επιδιώκουν το καλύτερο για τα παιδιά και τις νέες και τους νέους όλου του κόσμου.

Είναι δικά σου, όποιος ή όποια και αν είσαι, όπου και αν ζεις. Ανεξαρτήτως φύλου, σεξουαλικότητας, ταυτότητας φύλου, φυλής ή εθνικότητας, χρώματος, θρησκείας ή πολιτισμού, είτε είσαι πλούσια/-ος είτε όχι, ανάπηρη/-ος ή αρτιμελής, νευροδιαφορετική/-ός ή νευροφυσιολογική/-ός, είτε ζεις με την οικογένειά σου, σε δομή φροντίδας, στον δρόμο ή σε καταυλισμό προσφύγων, έχεις ακριβώς τα ίδια δικαιώματα. Ισότητα. Κανένας δεν έχει περισσότερα ή λιγότερα δικαιώματα από τους άλλους.

Τα δικαιώματά σου είναι **αναφαίρετα**. Κανείς δεν επιτρέπεται να σου τα στερήσει. Όμως πρόσεξε: πολλοί μπορεί να το επιδιώξουν.

Τα δικαιώματά σου είναι κατοχυρωμένα από τον νόμο. Χρειάζονται όμως υπεράσπιση. Υπάρχουν κάποιοι που πιστεύουν πως θα ήταν καλύτερα αν είχες λιγότερα δικαιώματα και που μπορεί να προσπαθήσουν να τα **παρabiάσουν** ή να τα **καταχραστούν**. Οι κυβερνήσεις και οι υπόλοιπες αρχές καλούνται να επέμβουν και να σε βοηθήσουν, αλλά δεν το κάνουν πάντα.